

SERVICIILE SOCIALE ADRESATE FEMEILOR – VICTIME ALE VIOLENȚEI ÎN FAMILIE: BUNE PRACTICI ȘI IMPEDIMENTE

Alina CABARI (MEREUȚA)

CZU: 364.465:343.615

as.alina.mereuta2018@gmail.com

The article includes the analysis of the particularities of the domestic violence phenomenon on women, by systematizing the scientific approaches on the concept of violence and analyzing the best practices and impediments in the conduct of Social Services addressed to women-victims of domestic violence. Invocation of complex perspectives on the theoretical and methodological framework in addressing the phenomenon of violence.

Violența față de femei reprezintă una dintre cele mai grave și răspândite infracțiuni cu care se confruntă societățile contemporane, și constituie o încălcare a drepturilor fundamentale ale omului, fapt argumentat și în „Strategia națională de prevenire și combatere a violenței față de femei și violenței în familie pentru perioada 2017-2022”. Violența împotriva femeii are consecințe grave, afectându-i sănătatea și diminuându-i încrederea în sine și în ceilalți, ceea ce o face pe femeie să se izoleze și îi limitează capacitatea de autorealizare.

În *scopul* analizei bunelor practici și a impedimentelor în desfășurarea serviciilor sociale adresate femeilor-victime ale violenței în familie, a fost desfășurată o cercetare în contextul tezei de master, fiind aplicate următoarele *metode praxiologice*: *interviul semi structurat* (3 interviuri cu specialiștii din cadrul Asociației Împotriva Violenței în Familie Casa Mărioarei (asistent social, psiholog, jurist), 3 interviuri cu femei victime ale violenței în familie și 1 interviu cu un agresor); *2 studii de caz* realizate cu victime ale violenței în familie; *studiu de caz instituțional*; *analiza datelor statistice* cu privire la fenomenul violenței în familie; și *analiza documentară* a actelor legislative referitoare la violență din Republica Moldova.

Analizând datele statistice, constatăm că în urma infracțiunilor de violență în familie înregistrate în anul 2022, au suferit 698 persoane, 70,3% dintre care sunt femei, în vârstă de 35-64 ani [1].

În rezultatul cercetării, am identificat cele mai semnificative *manifestări ale acțiunilor violente*, acestea fiind evidențiate de persoanele intervievate, printre care: “În familia mea agresorul a fost soț, care consuma alcool zi de zi, și în timpul acesta se întâmplau bătăile” (I_P_1); “Lovituri cu pumnii și palmele” (I_P_3); “Dacă cineva se uita la mine, veneam acasă și primeam bătaie... Eram târâtă de păr dintr-o cameră în altă cameră, bătută cu picioarele și pumnii, cu tot ce nimerea” (I_P_5); “Când veneam de la serviciu el venea și mă urmărea spre casă, cu cine vin, cu cine

vorbeam la telefon...des îmi lua telefonul și mă încuia în casă, mă bătea pur și simplu” (I_P_2).

Specialiștii intervievați s-au referit la cauzele acțiunilor violente, pe care le-am grupat în patru categorii:

- **Profilul specific al agresorului:** *”Cauzele comiterii actelor de violență țin de fapt de educație sau de tabloul psiho-emoțional al agresorului și al victimei ... Alcoolul, sărăcia și alte cauze sunt factori care intensifică comportamentul agresiv în anumite situații”* (I_E_2);
- **Perpetuarea tradiției din familia de origine și promovarea stereotipurilor:** *“...devine o normă de a fi violent, dacă în familia de origine a existat violență ...”* (I_E_7);
- **Condiții dificile de trai și modul de viață autodestructiv:** *„Lipsa unui loc de muncă, fapt ce condiționează inactivitate totală, apoi consumul de alcool, care la rândul său influențează declanșarea fenomenului de violență domestică”* (I_E_5); *“Lipsa locului de muncă și consumul de alcool cu prietenii au fost principalele cauze ale actelor de violență”* (I_E_1);
- **Dependența financiară a victimei de agresor:** *“Femeia este dependentă financiar de el totalmente, pentru că el i-a interzis să muncească, și ea este izolată social, pentru că el i-a interzis să vorbească cu prietenele sale afirmând că o face din intenții foarte bune”* (I_E_6).

Potrivit practicii de activitate a organelor de drept, în perioada anilor 2018-2022 numărul ordinelor de restricție de urgență emise de poliție este în continuă creștere, respectiv, datele Inspectoratului General de Poliție arată o creștere dublă a numărului ordinelor de restricție de urgență de la 2.161 în 2017 la 4.250 în 2019, iar în anul 2021 fiind eliberate 5.851 - față de 4.939 în anul 2020. Totodată, în primele 6 luni ale anului 2022 poliția a eliberat 3.071 ordine de restricție de urgență [2]. Consilierii *Serviciul de asistență telefonică pentru victimele violenței în familie și violenței împotriva femeilor* (0 8008 8008) au preluat pe parcursul anului 2022 1530 apeluri (cu 426 de apeluri mai puțin comparativ cu anul 2021), 950 dintre acestea fiind apeluri unice, 895 de apeluri, sunt încadrate în categoria violența în familie, 464 sunt unice. Au fost recepționate 37 de apeluri, ce vizează cazuri de violență sexuală. Toate victimele violenței sexuale sunt femei și fete, de diferite vârste, originare din Moldova. 19% sunt victime minore.

În concluzie menționăm că, atâta timp cât violența domestică este ignorată și tolerată, ea va persista. Rolul principal în investigarea și intervenția în cazurile de violență domestică le revine instituțiilor de asistență socială, instituțiilor și organizațiilor care se ocupă nemijlocit de problema dată, respectiv de protecția și asistența victimelor, acestea fiind atât la nivel statal, cât și ONG-uri.

În această ordine de idei sunt binevenite următoarele *recomandări*:

- Ajustarea cadrului normativ național la standardele internaționale prin specificarea clară a mecanismului de aplicare a măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie și reevaluarea măsurilor utilizate pentru sancționarea agresorilor, pentru a îmbunătăți eficiența acestora;

- Reevaluarea măsurilor de pedepsire a agresorilor prin combinarea măsurilor eficiente de restricție cu programe de suport asistențial și psihologic;
- Instituirea prevederilor care ar stabili necesitatea colectării sistematice de date de către Biroul Național de Statistică și alte organizații abilitate;
- Instituirea mai multor centre și servicii specializate pentru victimele violenței domestice, în cadrul cărora victimele să beneficieze de consiliere asistențială, juridică, psihologică, medicală și, dacă este necesar, de adăpost temporar;
- Instruirea - prin mecanismul formării continue în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate - autorităților și specialiștilor care activează în domeniul asistării cazurilor de violență în familie;
- Fortificarea capacităților specialiștilor relevanți prin includerea violenței în familie în curriculum-ului instruirii inițiale și continue a specialiștilor (asistenți sociali, ofițeri de poliție, medici, cadrul didactic, APL, juriști, procurori, judecători);
- Implicarea activă a mass-media, liderilor comunitari și persoanelor publice din APL, mediului academic, mediului, de afaceri, confesiunilor religioase etc., pentru a promova și a susține acțiunile întru educarea toleranței zero față de violența în familie.

Referințe:

1. Biroul Național de Statistică. Nivelul infracționalității în anul 2022 [Accesat 12.06.2023] Disponibil: https://statistica.gov.md/index.php/ro/nivelul-infracionalitatii-in-anul-2022-9478_60321.html
2. Notă informativă privind starea infracționalității ce atentează la viața și sănătatea persoanei și celor comise în sfera relațiilor familiale [Accesat 12.03.2023] Disponibil: https://politia.md/sites/default/files/ni_privind_infractiunile_ce_atenteaza_la_viata_persoanei_si_cele_5.pdf

Recomandat
Stela MILICENCO, dr., conf. univ.